

Forgiftninger i Danmark

LEDER

Kim Dalhoff

Indlæggelser af patienter med forgiftninger fylder meget i det danske sundhedsvæsen. I 2011 blev der ifølge Danmarks Statistik indlagt over 13.000 akut og kronisk forgiftede patienter. Hertil kommer et stort antal kontakter til sundhedsvæsenet fra borgere, som er lettere forgiftet og får råd og vejledning fra vagtlæger, praktiserende læger eller Giftlinjen. Ofte behøver disse patienter ikke indlæggelse. En del af forgiftningstilfældene er forårsaget af indtagelse eller eksponering for giftige kemikalier, svampe eller planter. I mange tilfælde kan det være vanskeligt at diagnosticere det toksiske agens og at få kontakt til lægefaglig rådgivning, der har kompetence i behandlingen af disse forgiftninger og kender faldgruberne samt eventuelt sjældent anvendte antidoter. De publicerede kasuistikker i dette nummer af Ugeskrift for Læger er eksempler på forgiftninger med kemikalier, svampe og planter, som – hvis de ikke var blevet hurtigt og effektivt behandlet – kunne være forløbet letalt [1-5].

Vurdering af, hvorvidt forgiftningen er farlig eller ej, er altid vanskelig, ofte er den indtagne giftmængde og tidspunktet for indtagelse eller eksposition ukendt, og ofte – hvis det drejer sig om ulovlige rusmidler – er det uklart, om det påståede rusmiddel overhovedet findes i det indtagne produkt. Risikovurderingen kræver således stor erfaring i og kendskab til alle dele af den kliniske toksikologi. Giftlinjen har siden åbningen i 2006 rådgivet borgere og behandlere i mere end 100.000 tilfælde [6]. Der har gennem årene været en støt stigning i antallet af henvendelser inden for alle områder af forgiftninger og ofte – som det fremgår af de publicerede kasuistikker – har den første kontakt vedrørende en akut indlagt, forgiftet patient været til Giftlinjen.

Giftlinjen har ud over rådgivning også pligt til at følge forgiftningsmønstre i Danmark. Er der nye tilfælde med hidtil ukendte ulovlige rusmidler? Er der et øget forbrug eller en u hensigtsmæssig udskrivning af receptpligtige lægemidler? Er der produceret nye kemikalier (f.eks. sprøjtemidler) i farlige beholdere? Andre udfordringer for Giftlinjen er f.eks. nye EU-regler, der medfører, at også overdoser med lægemidler skal anmeldes som bivirkning til Sundhedsstyrelsen.

Giftlinjens arbejde bygger bl.a. på et stort antal *action cards* med vejledninger, som beskriver hver enkelt forgiftning og konstant bliver opdateret.

For at kunne give den optimale rådgivning er det vigtigt, at Giftlinjen får så detaljerede oplysninger om

patienten som muligt dvs. f.eks. vitalparametre, medicinanamnese og tidligere sygdomme. I et forsøg på at opkvalificere rådgivningen om f.eks. svampe, er det nu muligt at sende billeder af svampe pr. mobiltelefon til Giftlinjen for at kunne diagnosticere en forgiftning, der skyldes en mulig giftsvamp og kræver hurtig og intensiv behandling [7]. Alle opkald til Giftlinjen bliver journaliseret, opkaldene bliver båndet, og data kan siden trækkes med henblik på at få mere overblik og mønstergenkendelse. En af de store udfordringer er en konsekvent kategorisering af forgiftningstilfældene, idet f.eks. en nøjagtig klassifikation af ulovlige rusmidler eller kemikalier i øjeblikket ikke er mulig.

Danmark har nu – som andre europæiske lande – en central landsdækkende forgiftningsrådgivning, Giftlinjen, hvor man siden oprettelsen i 2006 har opsamlet erfaring om forgiftninger i landet til glæde for både borgere og behandlere. En af de primære opgaver er at foretage risikovurdering – at skelne mellem en let ikkeindlæggelseskrævende forgiftning og en svær eventuel livstruende forgiftning, som kræver hurtig, intensiv og korrekt behandling. Fastsættelse af kvalitetsindikatorer er bl.a. afhængig af input fra og dialog med klinikerne, der opfordres til i endnu højere grad at anvende Giftlinjen på telefon 8212 1212.

LITTERATUR

- Nielsen SV, Petersen RH. Antidigitalis Fab-fragment til behandling af forgiftning med fingerbølplanten. Ugeskr Læger 2013;175:1701-2.
- Petersen MA, Kjær MS. To forskellige forløb af forgiftning med grøn fluesvamp. Ugeskr Læger 2013;175:1703-4.
- Eggertsen PM, Kristensen AK, Bredahl C. Overlevelse efter peroral forgiftning med muldvarpebæmpelsesmiddel indeholdende aluminiumfosfid. Ugeskr Læger 2013;175:1704-5.
- Jørgensen JRG, Andersen AE. Livstruende forgiftning med planten *Aconitum napellus*. Ugeskr Læger 2013;175:1707-8.
- Jørgensen JRG, Rössel PR. Forgiftning med muldvarpegift kan være livstruende for såvel patient som redningspersonale. Ugeskr Læger 2013;175:1706-7.
- Bøgevig S, Høggberg LCG, Dalhoff KP et al. Status and trends in poisonings in Denmark 2007-2009. Dan Med Bul 2011;58(5):A4268.
- Bang J, Christensen LB, Amhild LS et al. Validity of mushroom identification by photo in the Danish Poison Information Centre. Clin Tox 2011;49(3):A153.

KORRESPONDANCE:

Kim Dalhoff,
Klinisk Farmakologisk
Afdeling,
Bispebjerg Hospital,
Bispebjerg Bakke 23,
2400 København NV.
E-mail: kim.peder.dalhoff@
regionh.dk

INTERESSEKONFLIKTER:

Ingen. Forfatterens ICMJE-formular er tilgængelig sammen med lederen på Ugeskriftet.dk